

„3 PLIUS“: gražūs darbai ir siekiai

POVILAS SAUDARGAS

Plungės dailininkai prieš penketą metų subūrė profesionalių menininkų grupę ir pavadino ją „3 PLIUS“. Kukliame lankstinyje, skirtame pirmajam grupės jubiliejui, rašoma, kad skaičius 3 simbolizuoja tris vaizduojamosios dailės šakas: tapybą, grafiką ir skulptūrą. Plusas gali reikšti daug ką... Kad ir tai, jog grupės veikloje turi galimybę dalyvauti ir kitų meno šakų atstovai.

Prie šios grupės prisijungė ir architektas. Dabar joje – 8 nariai. Šeši iš jų – plungiškiai, o kiti – taip pat žemaičiai. Jie kilę iš Kuršėnų ir Tauragės. Kartu su 5 vyrais grupėje kūrybiškai dirba ir trys šaunios moterys.

2008 m. spalio 6 d. Vilniuje, Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejuje, buvo atidaryta „3 PLIUS“ narių dailės paroda. Šio renginio iniciatoriai ir kuratoriai – vilniškiai Gintaras ir Virginija Končiai. Jie – profesoriaus Igno Končiaus gimtosios sodybos Purvaičiuose (Plungės r.) puoselėtojai.

Paroda nudžiugino kūrinių formų ir spalvų įvairove. Savo darbus joje eksponavo Leonardas Černiauskas, Laima ir Tomas Danilevičiai, Ina Jakubėnienė, Algimantas Mockus, Jūratė Petrulytė, Valdas Simutis, Algimantas Veselis.

Prof. I. Končiaus vaikaitis Gintaras gimė Vilniuje. Jis – fizikas, dirba Vakarų Europoje, bet ištikimai saugo tėvų ir protėvių kultūros tradicijas, Žemaitijos etninį savitumą. Šiame darbų bare jis turi ir puikią padėjėją – savo žmoną. Ji – dzūkė, tačiau tikra Končių giminės ambasadorė Žemaitijoje.

Grupės „3 PLIUS“ nario Valdo Simučio kūrinys. Virginijos Končienės nuotrauka

Grupės „3 PLIUS“ nariai Marijos ir Jurgio Šlapelių name-muziejuje parodos atidarymo dieną. Virginijos Končienės nuotrauka

Per pastaruosius keletą metų Gintarui ir Virginijai Končiams Purvaičiuose, prof. I. Končiaus sodyboje, pasisekė įkurti savotišką kultūros centrą. Nuo 2005 m. jame rengiamos Dailės stovyklos, rodomi teatro studijos spektakliai. Virginija – anglų kalbos specialistė, todėl kuruoja prie sodybos veikiančios anglų kalbos studijos darbą. Veiklūs ir sodyboje savais jau tapę foto studijos nariai. Kauptama, naujais leidiniais nuolat papildoma biblioteka. Taigi ši sodyba Purvaičių kaimo vaikams, paaugliams sudaro galimybę ugdyti savo gabumus ir kultūrinius polinkius.

Grupės „3 PLIUS“ vadovas – Leonardas Černiauskas. Plačiai žinoma šio dailininko galerija-kūrybinė dirbtuvė, kurios nuo 1989 m. veikia Žemaitijos nacionalinio parko teritorijoje. Tai taip pat svarbus ir unikalus šio krašto kultūros centras. Čia dažnai gali sutikti Plungės menininkus ir meno gerbėjus.

„3 PLIUS“ narių parodinė veikla gana plati. Jie savo kūrybą jau yra eksponavę Žemaičių dailės muziejuje rengiamose Pasaulio žemaičių parodose, Plungės kultūros centre, taip pat ir Končių sodyboje Purvaičiuose.

Žlibinuose ir Plungėje

VIRGINIJA IR GINTARAS KONČIAI

Gražų 2009-ųjų metų žiemos rytą riedame į Žemaitiją. Važiuojame keturiose: kraštotyrininkas Benjaminas Kondratas, jo knygos „Kūrėjų pėdsakai“ iliustratorė fotografė Elena Tušinskienė ir Virginija bei Gintaras Končiai – prof. Igno Končiaus gimtosios sodybos Purvaičiuose šeimininkai. Žlibinuose mūsų laukia bendruomenės nariai, o Plungėje – Viešosios bibliotekos darbuotojai ir skaitytojai. Žlibinuose tą dieną kaip tik vyksta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai skirtas minėjimas. Susirinkusieji maloniai sutinka Benja-

miną Kondratą. Tokia susibūrimo proga jis kartu su visais klausytojais prisiminė svarbiausius mūsų valstybės kūrimosi žingsnius, papasakojo, kaip buvo grindžiamas kelias į Lietuvos nepriklausomybę, prisiminė asmenybių, kurios paliko ryškiausią pėdsaką Lietuvos valstybingumo atkūrimo kelyje, likimus.

Gražiai buvome priimti ir Plungės rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje. B. Kundrotas susirinkusiesiems čia dar pateikė ir fragmentus iš Jadvygos Čiurlionytės atsiminimų apie Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gyvenimą, kūrybą Žemaitijoje ir konkrečiai Plungėje.

Susitikimuose aptarėme ir tolesnio bendradarbiavimo galimybes, artimiausiu metu prof. Igno Končiaus palikuonių iniciatyva planuojamus organizuoti renginius.

Virginijos Končienės nuotraukose (nuo viršaus): V. Končienė, G. Končius, B. Kondratas; Žlibinuose (iš kairės): B. Kondratas, E. Tušinskienė, S. Žeimaitienė; koncertuoja Žlibinų kaimo dainininkės

(Atkelta iš 9 p.)

Tarp pasitraukusiųjų didelę dalį sudarė intelektualai: dailininkai, rašytojai, mokslininkai, pedagogai, vyresniųjų klasių gimnazistai, pasiturinčių šeimų nariai.

1985 m., Lietuvoje prasidėjus Atgimimo sąjūdžiui, į jį įsijungė ir Žemaitijos krašto visuomenė. Šis sąjūdis pirmiausia čia buvo siejamas su krašto kultūrinio atgimimu.

1987 m. vasarą Varniuose Žemaitijos mokslininkų ir jų bičiulių iniciatyva buvo surengta mokslinė konferencija, skirta regiono istorijos klausimams, Biržulio ežero tyrinėjimų dešimtmečiui. Šioje konferencijoje pirmą kartą iškelta idėja įkurti Žemaičių kultūros draugiją. Šios konferencijos tapo tradicinėmis ir rengiamos iki šiol.

1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Aukščiausioji Taryba, kurioje buvo ir didelis būrys žemaičių, paskelbė, kad Lietuvoje atkuriamą nepriklausomybę.

1991 m. sausio mėnesį, Sovietų Sąjungai mėginant įvykdyti perversmą Lietuvoje, ginti nepriklausomybės kartu su kitų Lietuvos istorinių regionų gyventojais pakilo ir žemaičiai. Jie budėjo savo rajonų ir miestelių valdžios įstaigose, vyko ginti parlamento į Vilnių, saugojo laisvą žodį Sitkūnuose (Kauno r.).

1991 m. gegužės 25 d. įvyko pirmasis Žemaičių kultūros draugijos suvažiavimas (pirmininku išrinktas Stasys Kasparavičius).

1991 m. išleistas pirmasis laikraštis žemaičių tarpe – „A mon sakā“, 1993 m. pabaigoje reorganizuotas į kultūros, istorijos žurnalą „Žemaičių žemė“ (redaktorė Danutė Mukienė).

1992 m. buvo priimta Lietuvos Konstitucija. Rengdami ją ir priimdami aktyviai dalyvavo ir žemaičių krašto žmonės.

1993 m. Lietuvą pirmą kartą su apaštališkuoju vizitu aplankė Romos popiežius – Jonas Paulius II. Žemaitijos krašto katalikai jo palaiminimo sulaukė ne tik atvykę į Vilnių, bet ir ant Kryžių kalno, Šiluvoje, kur šio vizito metu popiežius lankėsi.

1994 m. liepos mėnesį įkurta Žemaičių akademija (rektoriumi išrinktas prof. Adomas Butrimas).

1995 m. įkurta Akademinio žemaičių jaunimo korporacija „Samogitia“ (pirmoji korporacijos pirmininkė buvo Danutė Mukienė, dabar korporacijai vadovauja Loreta Mukaitė-Sungailienė).

1996 m. įkurtas Žemaičių kultūros informacijos centras Vilniuje (vadovė Danutė Mukienė).

1998 m. įkurtas Žemaičių kultūros, akademinio jaunimo ir vaikų rėmimo fondas (pirmoji pirmininkė – profesorė Viktorija Daujotytė).

2001 m. Lietuvos kryždirbystė, kuri žemaičių krašte turi itin galias ir tvirtas tradicijas, įtraukta į UNESCO Žmonijos nematerialaus ir žodinio paveldo šedevrų sąrašą.

2004 m. Vilniuje įsteigta visuomeninė organizacija „Regionų kultūrinių iniciatyvų centras“ (pirmininkė – „Žemaičių žemės“ žurnalo redaktorė Danutė Mukienė), kuris perėmė iki to laiko Žemaičių kultūros draugijos informacinio centro vykdytas pagrindines funkcijas.

2006 m. Telšiuose paminėtas Telšių vyskupijos įkūrimo 80-metis ir keletas kitų su miesto istorija susijusių jubiliejų.

2008 m. Telšiuose įvyko pirmasis Žemaičių festivalis. Jo metu įteiktos pirmosios trys Žemaičių žvaigždės. Telšių, Šilalės ir Skuodo rajonų savivaldybių pasiūlymu jos paskirtos minėtų rajonų žmonėms, daug nusipelnusiems žemaičių kultūrai.